

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра логіки**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛПА

« 23 » квітня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИТОРИКА

для студентів

галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність	014 «Середня освіта»
предметна спеціалізація	014.04 «Середня освіта (Математика)»
освітній рівень	перший (бакалавр)
освітня програма	«Математика»
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2021/2022**
Семестр **5**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладачі: *Демірська І.О.*, к.ф.н., доцент кафедри логіки

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: *Демірська Інна Олександрівна*, к.ф.н., доцент кафедри логіки

Затверджено

« 22 » квітня _____ 2021 р.

Зав. кафедри логіки

_____ (*проф. Ірина ХОМЕНКО*)

Протокол № 8 від « 22 » квітня _____ 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 23 » квітня _____ 2021 року № 10

Голова науково-методичної комісії

_____ (*доц. Ірина МАСЛІКОВА.*)

« 23 » квітня _____ 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією механіко-математичного факультету

Протокол від “ _____ ” _____ 20 _____ року № _____

Голова науково-методичної комісії _____ *професор, д.ф.-м.н. Андрій ОЛІЙНИК*

(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни «Риторика» — розвинути мисленнєві, мовленнєві уміння та навички; опанування засобів ефективної переконуючої комунікації за умови різноманітних ситуацій життєвого і професійного спілкування; розвивати здібності в галузі ораторського мистецтва, вдосконалювати навички створення і виголошення публічних промов.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

а. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні загальнонаукові теорії та методи досліджень; закони логіки та основні вимоги до правильного мислення; основні твори класичної української літератури та зарубіжної літератури.

б. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо визначених феноменів, явищ або процесів; визначати закономірності та особливості предметів дослідження.

в. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного мислення та прогнозування стосовно історичних, соціально-політичних, економічних, культурно-мистецьких подій та явищ; використання іншомовних фахових культурологічних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Риторика» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у I семестрі 3 курсу навчання освітнього рівня бакалавр. В межах навчальної дисципліни визначаються предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки та проблематика риторики як науки. Метою навчальної дисципліни є розкриття основних понять, процесів виникнення, розвитку і трансформації у хронологічному та семантичному розумінні риторики як науки; виховання високо розвинутої, гармонійної особистості, діалектично мислячої, з високоякісним мовленням, ефективним спілкуванням; формування стійкої системи знань про теоретичні та практичні аспекти комунікативної діяльності та ораторських виступів. Навчальна дисципліна сприяє розвитку у студентів навичок необхідних для професійної діяльності фахівця в галузі математики, а саме ефективної технології комунікації, що є безумовним свідченням комунікативної компетентності сьогоdnішнього студента — завтрашнього спеціаліста і враховує сучасні наукові досягнення в осмисленні тасмниць мистецтва словесного вираження і впливу на аудиторію. Особлива увага приділяється мовленнєвій культурі, навичкам ведення конструктивного діалогу. Дисципліна «Риторика» дозволить студентам спеціальностей «Середня освіта», «Середня освіта (математика)» отримати уявлення про процеси міжкультурних комунікацій.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань, що акумульовані в риторичній науці і представлені в таких основних напрямках, як:

1. Мисленнєву (логічну) культуру — самостійність, логічність (ясність), продуктивність, самокритичність (рефлексія), гнучкість, швидкість (оперативність).

2. Культуру мовлення — правильність (нормативність), точність (ясність), доступність, доцільність, виразність (художня образність), експресивність, техніка мовлення, володіння голосом (дикція, артикуляція, дихання), паузація, інтонація.

3. Комунікативну культуру — повага до співрозмовника, тактовність (коректність), емпатійність, ввічливість, розкутість, управління поведінкою слухачів (аудиторії), залучення одностумців, урахування комунікативних традицій, що притаманні різним культурам і народам.

4. Сценічну (театральну) культуру — виконавське мистецтво (артистизм), управління жестами, мімікою, позою, ходою; зовнішній вигляд — культура одягу тощо.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

- 1) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- 2) Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності
- 3) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- 4) Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями
- 5) Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел
- 6) Здатність працювати автономно
- 7) Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- 8) Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- 9) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- 10) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
- 11) Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- 12) Здатність до комунікації з фаховими спільнотами державною (українською) мовою
- 13) Здатність до формування у учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків
- 14) Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів
- 15) Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавленості, усвідомленого ставлення до навчання)
- 16) Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду
- 17) Здатність застосовувати системні знання з математики та методики навчання математиці, історії їх виникнення та розвитку
- 18) Здатність формувати в учнів критичне мислення, переконання в необхідності обґрунтування гіпотез, розуміння математичного доведення та математичного моделювання
- 19) Здатність забезпечити умови для набуття учнями досвіду застосування математичних знань та умінь, формування їхнього позитивного ставлення до вивчення систематичних курсів алгебри та геометрії
- 20) Здатність забезпечувати розвиток прийомів розумової діяльності та просторової уяви учнів, усвідомлюючи й реалізуючи специфічні можливості процесу навчання математики для розвитку логічного та алгоритмічного мислення
- 21) Здатність проектувати й організовувати сучасне освітнє середовище для навчання, виховання та розвитку учнів засобами математики на уроках і в позаурочний час
- 22) Здатність організовувати процес навчання математики на засадах педагогіки партнерства та дитиноцентризму

5. Результати навчання:

Результат навчання		Методи оцінювання	
--------------------	--	-------------------	--

(1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання		% у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	своєрідність риторики як самостійної теоретико-прикладної науки, етапи розвитку риторики як науки і навчальної дисципліни	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь	10
1.2	основні рекомендації стосовно аналізу і відбору матеріалу для промови	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь	10
1.3	основні рекомендації стосовно варіантів розташування матеріалу в промові	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь	10
1.4	види засобів прикрашення промови, прийоми активізації уваги слухачів	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь, дискусії.	10
	Вміти:			
2.1	екстраполювати основні принципи риторики на комунікативну практику фахівця в його професійній діяльності	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	5
2.2	враховувати та використовувати на свою користь особливості комунікативної культури співрозмовників (аудиторії)	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	5
2.3	вести розгорнутий монолог, ефективну бесіду з фахової проблематики, вирішувати комунікативні та мовленнєві завдання в конкретній ситуації спілкування	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	10
2.4	логічно правильно, етично коректно й емоційно виражати думки в словах, відповідно до змісту, умов комунікації та адресата, прагнучи при цьому передати у промові свій стиль	Лекція, семінар.	Усні доповіді, дискусії.	10
	Комунікація:			
3.1	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, промов, есе, презентацій, конспектів; приймати участь у фахових дискусіях	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, практичні завдання.	10
3.2	вести полеміку стосовно визначених питань на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом риторики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	10
	Автономність та відповідальність:			

4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу зі сфери досліджень риторичної проблематики, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, практичне завдання.	5
4.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих оприлюднених досліджень в галузі риторики та порівнювати їх із результатами власноруч проведених досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, практичне завдання.	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	4.2
РН-4. Використовує усно і письмово професійну українську мову	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-5. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків					+	+	+	+				
РН-7. Знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів					+	+	+	+				
РН-10. Застосовує міжнародні й національні					+	+	+	+			+	+

стандарти та досвід у професійній діяльності												
РН-12. Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-13. Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-14. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу і співробітництва	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-15. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України					+	+	+	+	+	+	+	
РН-27. Формує ціннісний аспект математичного знання, координує його емоційне сприйняття учнями, розробляє і пропонує різні форми та прийоми виховання позитивного ставлення до математики, мотивації	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

учнів до засвоєння її основ та методів													
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.4), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.4), (комунікація 3.1-3.2), (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 4.2 – 24 / 36 балів

2. Самостійна робота (три есе): РН 1.2, 1.3, 2.1 – 12 / 24 балів

3. Самостійна робота (промова): РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – 12/20

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів

- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) /залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«4» x 6 = 24	«6» x 6 = 36
Самостійна робота (написання есе)	Есе за роботами К. Бредемаєра, Д. Карнегі, Т.Катнкарта та Д. Клейна	«4» x 3 = 12	«8» x 3 = 24
Самостійна робота (промова)	Підготовка переконуючої промови	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Загальна семестрова оцінка без урахування коефіцієнту		60	100
Загальна семестрова оцінка з урахуванням коефіцієнту 0,6		«60» x 0,6 = 36	«100» x 0,6 = 60

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

4 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

3 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності

1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Самостійна робота (есе):

7-8 балів – студент опрацював необхідний текст із детальними цитуванням, відповідними власними зауваженнями, враженнями та поясненнями;

5-6 балів – студент опрацював необхідний текст з окремими власними зауваженнями, враженнями, поясненнями та цитуваннями.

3-4 бали - студент опрацював визначений текст без цитувань та пояснень;

1-2 бали – студент продемонстрував низькій рівень обізнаності із змістом визначеної роботи.

4. Самостійна робота (промова):

16-20 балів – промова виголошена з урахуванням рекомендацій, що відповідають усім етапам підготовки до виступу. Студент продемонстрував застосування вербальних та невербальних засобів впливу. Промова має переконуючий характер.

12-15 балів – промова виголошена з урахуванням більшої частини рекомендацій. Деякі блоки рекомендацій виконані частково.

8-11 балів – промова має інформуючий характер. Питання розкрито, але контакту з аудиторією не побудовано.

1-7 балів – підготовка до промови виконана не якісно, відповідні рекомендації не враховані.

5. Підсумкова письмова робота:

16-20 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість письмової роботи;

11-15 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність письмової роботи, допускаються несуттєві неточності;

6-10 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

0-5 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Сутність та основоположення риторики як науки				
1	Сутність та цілі риторики як науки. Специфіка риторичного підходу при дослідженні комунікативної практики.	2		4
2	Переконання як базова категорія риторики. Модуси переконання.	3		6
3	Поняття «воля до влади». «Риторична культура» та її значення у розвитку суспільства.	3		4
4	Форми (формати) мовленнєвого спілкування. Основні жанри ораторських промов.	2		6
Частина 2. Основні розділи риторики				
5	Розділи класичної риторики. Основні засади інвенції як розділу риторики.	4		6
6	Основні засади диспозиції як розділу риторики.	2		6
7	Основні засади елокуції як розділу риторики.	3		6
8	Основні засади меморії як розділів риторики.	3		6
9	Основні засади акції як розділів риторики. Релаксація.	4		6
Частина 3. Сучасні комунікативні технології				
10	Специфіка НПЛ та PR як сучасних комунікаційних технологій.	2		10
	Разом	28		60

Загальний обсяг 3 кредити, в тому числі:

Лекцій - 28 год.

Семінарів - 10 год

Самостійна робота – 50 год.

Консультації - 2 год.

Рекомендована література:

Основна:

1. Абрамович С. Д. Риторика : навч. посіб. / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2001. – 238 с.
2. Бондаренко В. В. Риторика: конспект лекцій / В. В. Бондаренко. – Харків : Вид-во ХНАДУ, 2008. – 121 с.
3. Бродська Р. В. Риторика. Практикум. Методичні рекомендації / Р. В. Бродська. – Севастополь : Рібест, 2008. – 44 с.
4. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять : навч. посіб. / В. М. Вандишев. – К. : Кондор, 2003. – 264 с.
5. Конверський А. Є. Критичне мислення: підруч./ А. Є. Конверський. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 344 с.

6. Колотилова Н. А. Риторика : навч. посіб. / Н. А. Колотилова. – Центр учбової літератури, К. 2007.
7. Крикун В.Ю. Риторика. Навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2019 р., 223 с.
8. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.

Додаткова:

1. Берн Э. Игры, в которые играют люди: Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры: Психология человеческой судьбы : пер. с англ. / Э. Берн. – М., 1997.
2. Бредемайер К. Черная риторика: Власть и магия слова / К. Бредемайер. – М., 2006.
3. Еемеерен Ф. ван. Аргументация, коммуникация и ошибки / Ф. ван Еемеерен, Р. Гроотендорст. – СПб, 1992.
4. Йейтс Ф. А. Искусство памяти / Ф. А. Йейтс ; пер. Е. Малышкина. – СПб. : Университетская книга, 1997. – 480 с.
5. Логика и риторика: хрестоматия / сост. В. Ф. Берков, Я. С. Яскевич. – Минск, 1997.
6. Паскаль Б. О геометрическом уме и об искусстве убеждать / Б. Паскаль. // Логика и риторика. – Минск, 1997. – С. 209–235.
7. Перельман Х. Из книги: "Новая риторика: трактат об аргументации" / Х. Перельман, Л. Олбрехт-Тытека // Язык и моделирование социального взаимодействия. – М., 1987. – С. 207–264.
8. Прокопович Ф. Про риторичне мистецтво / Ф. Прокопович // Філософські твори : в 3 т. – К., 1979. – Т. 1. – С. 101–433.
9. Промови, що змінили світ. – Харків : ФОЛЮ, 2009.
10. Рікер П. Мова політики і риторики / П. Рікер // Навколо політики. – К., 1995.
11. Сагач Г. М. Золотослів : у 2 ч. / Г. М. Сагач. – К., 1998.
12. Талер Р. Nudge. Архітектура вибору / Р. Талер, К. Санстейн. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2017. – 249 с.
13. Уолтон Д. Аргументы ad hominem / Д. Уолтон. – М., 2002.
14. Хоменко І. В. Еристика / І. В. Хоменко. – К., 2008.
15. Цицерон М. Т. Три трактата об ораторском искусстве / М. Т. Цицерон. – М., 1972.
16. Черчилль У. Мировой кризис. Автобиография. Речи / У. Черчилль – М., 2003.
17. Perelman Ch. The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation / Ch. Perelman, L. Olbrechts-Tyteca. – London : University of Notre Dame Press, 1969. – 566 p.
18. Boardman F. Logic and Contemporary Rhetoric: The Use of Reason in Everyday Life / F. Boardman, N. Cavender, H. Kahane // Cengage Learning. – 2017. – 429 p.